

Сарібекян Ю. А., курсант навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Галій М. С.*

ЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ЗНАТЬ В ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

З відомих усім причин протягом багатьох років українська термінологія взагалі (і юридична зокрема) не мала змоги розвиватися самостійно. Упродовж цього часу судочинство велося переважно російською мовою. З набуттям Україною статусу незалежності, запровадженням закону України «Про засади державної мовної політики» [1] юридична практика переходить на державну мову. У зв'язку з цим виникає ряд проблем, пов'язаних з перекладом та тлумаченням російських термінів і застосуванням їх на практиці.

На сучасному етапі розвитку правової держави однією з найважливіших проблем постає проблема вивчення юридичної термінології, її правильне використання професійними юристами, а також проблема умов її раціонального використання.

Питання про те, чи є мова права особливою мовою і чи є ця спеціальна мова внутрішньо єдиною, складають одну з традиційних областей досліджень правової лінгвістики в науці.

Так як мова права є невіддільною частиною правової системи з її традиціями, особливостями логіки і функціями, то особливості цієї мови природним чином впливають з особливостей самого права, серед яких, по-перше, наводяться наступні:

– високий ступінь абстракції юридичних понять. На відміну від спеціальних областей, як, наприклад, техніки або природознавства, де терміни позначають конкретні предмети і можуть бути зображені принаймні графічно, що дозволяє досить легко визначити зміст поняття і співвіднести це поняття з його мовним позначенням, мова права виражає абстрактні поняття і зв'язки між ними;

– тісний зв'язок мови і права. Правові поняття і норми можуть бути виражені лише за допомогою мови. Вона є єдиним «робочим інструментом» юриста, інструментом, який повинен бути добре пристосований для роботи з «робочим матеріалом», тобто з системою правових відносин, щоб забезпечити її функціонування.

Таким чином, мова права повинна бути, з одного боку, єдиною, щоб забезпечити єдність всередині правової системи. З іншого боку, вона повинна бути застосована для різних цілей, тобто в різних сферах юридичної діяльності.

Існують різні думки про те, наскільки мову права можна вважати єдиною. На користь цього припущення свідчить той факт, що юристи, тобто основні носії цієї мови, отримують однакову освіту на основі єдиної мови. Крім того, у всіх галузях права мова юридичної практики спирається на єдину мову закону. Аргументом проти цього твердження можуть служити різні критерії, за якими мову права можна структурувати. Це і відмінності між правовими інститутами, в яких засобом комунікації є мова права, і різні рівні знань і компетентності учасників цієї комунікації, і безліч способів комунікації (наприклад, усна або письмова) та інші аспекти. Багато робіт останніх років спиралися на запропоновану В. Отто класифікацію «шарів» юридичної мови, тобто його внутрішньої структури: *мова законів*: загальні, абстрактні правові норми, призначені законодавцем як для фахівців, так і для не-юристів; *мова судових рішень*; *мова юридичної науки і експертиз*: коментарі та обговорення спеціальних питань фахівцями для фахівців; *мова відомчого письмового спілкування*: формуляри, пам'ятки, порядку тощо; *адміністративний жаргон*: неофіційне обговорення спеціальних і неспеціальних питань фахівцями. Ці «мовні шари» відрізняються один від одного мірою необхідності точного, докладного і короткого вираження понять у мові [2].

Важлива характеристика юридичних термінів – це їхній тісний зв'язок зі світоглядом та ідеологією панівного класу з різними політичними та юридичними теоріями, суспільними традиціями, правовим досвідом. Термін, що твориться й функціонує в правознавстві, не обов'язково фіксується в законах, проте має власне науковий характер (нормотворчість, правосвідомість, правова система, диспозиція правової норми). У науковій літературі, яка відображає процес творення правового знання, такий юридичний термін може мати кілька наукових

формувань, які представляють різні наукові підходи й школи, різні аспекти потрактування того самого правового поняття.

Сучасне термінознавство характеризує диференційні властивості терміна, які загалом відрізняють його від загальноновживаних слів: системність, точність, прагнення до однозначності, відносна незалежність від контексту, наявність дефініції, офіційність, стандартизованість, лаконічність, суворона нормативність, стилістична нейтральність, відсутність експресивності, коректність.

Отже, можна зробити висновок, що кожен юрист сьогодні має мати високий рівень знання української мови, мови права. Бо мова права є невіддільною частиною правової системи. Крім того, правові поняття і норми можуть бути виражені лише за допомогою мови.

Список використаних джерел

1. Про засади державної мовної політики [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>. – Назва з екрана.
2. Мущина М. М. Про правову лінгвістику [Електронний ресурс] / М. М. Мущина. – Режим доступу: <http://www.lexis-asu.narod.ru/other>. – Назва з екрана.

Душин Б. В., курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства *Ялова О. В.*

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК ГОЛОВНИЙ КОМУНІКАТИВНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Комунікативні якості, мовна культура потрібні будь-якому професіоналові, але особливо гостро це питання стосується працівників правоохоронних органів. Професійно важливими якостями є контактність, відкритість, культура поведінки та спілкування, наявність адекватного іміджу. Співробітники правоохоронних органів є безпосередніми